

Felles høringsinnspill til forslag til endringer i krisesenterloven

Våre 14 organisasjoner går sammen for å gi et felles innspill til nytt forslag om endringer i krisesenterloven.

Vold mot kvinner er et alvorlig samfunnsproblem, og en alvorlig likestillings- og folkehelseutfordring. Hvordan vi prioriterer og håndterer vold i nære relasjoner reflekterer våre verdier som samfunn. Vi er også menneskerettslig forpliktet til å beskytte individet mot vold i nære relasjoner og å ivareta de som er utsatt for dette.

Kvinnediskrimineringskonvensjonen (KDK) forplikter Norge til å motvirke alle former for diskriminering av kvinner, hvilket omfatter et forbud mot kjønnsbasert vold, og herunder vold i nære relasjoner¹. KDK-komiteen påpeker at det ikke er et likeverdig og tilstrekkelig krisesentertilbud i Norge, og de kritiserer blant annet at samisk krisesenter ble lagt ned². Norge er folkerettslig bundet av Istanbul-konvensjonen som slår fast at man skal ha et tilstrekkelig antall formålstjenlige og lett tilgjengelige krisesenter som kan gi trygge husrom til utsatte, særlig til kvinner og deres barn. Konvensjonen slår videre fast at det må settes av tilstrekkelige menneskelige og økonomiske ressurser for å sikre tiltak for å motvirke vold mot kvinner og vold i nære relasjoner³. I tillegg er Norge gjennom barnekonvensjonen forpliktet til å sikre at alle barn, uansett hvor de bor, har de samme mulighetene for en trygg og god oppvekst⁴.

Våre organisasjoner savner økonomiske forpliktelser i det nye lovforslaget. Krisesentertilbudet til voldsutsatte er per i dag ikke likeverdig og helhetlig slik som både konvensjonene og det nye forslaget til krisesenterloven krever. Vi vet at behovet for krisesentrene er stort, og likevel er finansieringen og innholdet i tilbudet utilstrekkelig. Krisesentrene må sikres en forutsigbar og stabil økonomi slik at vi får et likeverdig, døgnåpent og helårsåpent krisesentertilbud i hele landet, som er tilgjengelig og tilpasset alle brukergrupper. Krisesentrene er avhengig av nok ressurser for å sikre god kompetanse for å ivareta alle som oppsøker et krisesenter, og dette inkluderer barn. Det må være kompetanse og ressurser til å ivareta grupper som for eksempel personer i aktiv rus, menn, lhbt-personer og personer med etnisk eller nasjonal minoritetsbakgrunn. I tillegg må alle krisesentre være universelt utformet. De må også ha tilstrekkelige ressurser til å bistå voldsutsatte i en reetableringsfase. I tillegg har krisesentrene våre en underkommunisert og underprioritert rolle i å forebygge og forhindre vold i nære relasjoner og partnerdrap.

Sammen krever våre organisasjoner økt finansiering av krisesentertilbudet over hele landet. Vold i nære relasjoner koster samfunnet 92,7 milliarder i året⁵. Vi bruker i underkant 0,5% av dette beløpet på krisesentertilbudet, tilsvarende 434 millioner⁶. Tall fra statistisk sentralbyrå viser samtidig et stort spenn i kommunens bevilgninger til krisesentre, fra 43 til 256 kroner per innbygger i 2022⁷. I mange tilfeller skjæres krisesentertilbudet inn til beinet, bemanningen reduseres og i verste fall ser vi at sentre legges ned eller står i fare for å bli nedlagt. De voldsutsatte taper kampen om budsjettpengene. Det er tydelig at den nåværende finansieringsmodellen ikke fungerer etter intensjonen.

Nåværende finansieringsmodell bør derfor gjennomgås. Myndighetene har overlatt ansvaret for finansieringen og organiseringen av krisesentertilbudet til kommuner som fra før har en presset økonomi. Det bør ses på muligheten for en løsning der finansieringen helt eller delvis sikres, for eksempel gjennom øremerkede midler over statsbudsjettet til kommunene. I tillegg bør departementet lovfeste en bemanningsnorm, og sikre at krisesentrene kan bemannes med ansatte med relevant kompetanse. Bufdirs krisesenterveileder⁸ slår fast at for å drifte et heldøgns krisesentertilbud er det nødvendig med minimum seks årsverk. Dette sier noe om det reelle behovet for ressurser på sentrene.

En ny krisesenterlov må også i større grad tydeliggjøre barneperspektivet. Dette innebærer hvilken bemanning og kompetanse som må være på plass for å sikre et godt tilbud til alle barn uavhengig av hvilken forelder de kommer med og hvor i landet de bor. At barn bor på krisesenter over lang tid, betyr at tilbudet må speile disse barnas behov og rettigheter. Det skal heller ikke være kommuneøkonomien som bestemmer kvaliteten på tilbudet til barna.

Det er kommunen som skal sikre innbyggerne et krisesentertilbud, men staten har ansvar for å sette kommunene i stand til å gjennomføre denne oppgaven. Vi mener det er på tide at staten tar dette ansvaret på alvor. Dette må reflekteres i en reell økonomisk forpliktelse og økte bevilgninger til krisesentrene. Det vil redde liv.

Signert av:

Likestillings- og diskrimineringsombud Bjørn Erik Thon
Krisesentersekretariatet ved daglig leder Ane Fossum
JURK- Juridisk rådgivning for kvinner ved fagrådgiver Åsne Solberg
Kvinneuniversitetet i Norden
MiRA – Ressurssenter for kvinner med minoritetsbakgrunn
Nok. Norge
Kvinnefronten
Norsk kvinnesaksforening
Stiftelsen Alternativ til Vold (ATV)
Norges kvinnelobby
Sex og samfunn
Norske Kvinners Sanitetsforening ved generalsekretær Malin Stensønes
Reform ressurscenter for menn ved daglig leder Are Saastad
Amnesty International Norge

Innsendt 16. september 2024.